

TISKOVÁ ZPRÁVA

Brno 19. ledna 2025

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

PRAVĚKÝ KŮŇ Z MORAVSKÉHO KRASU PŘEPISUJE MAPU EVROPSKÉHO JESKYNNÍHO UMĚNÍ

Mezinárodní tým archeologů vedený vědci z Archeologického ústavu AV ČR, Brno, odhalil v jeskyni Švédův stůl v Moravském krasu rytinu starou zhruba 15 000 let. Rytý vápencový blok s vyobrazením koně byl původně součástí jeskynní stěny a představuje mimořádný doklad magdalénského umění, sloužící jako nepřímý doklad dosud nenalezeného parietálního (jeskynního) umění v Česku. Nález naznačuje, že figurativní jeskynní umění nebylo výsadou jen západní Evropy. Výsledky výzkumu, realizovaného ve spolupráci s českými a australskými odborníky, publikoval prestižní časopis *Journal of Paleolithic Archaeology*. Tento objev přináší nové poznatky o symbolickém myšlení lidí na konci poslední doby ledové.

Blok vápence nese vyobrazení hlavy a krku koně a pochází z období pozdního magdalénienu, tedy z doby přibližně před 15–14 tisíci lety. Tým navázal na dlouhodobý archeologický výzkum lokality, zahrnující revizi starších archeologických zásahů a systematický výzkum výplní před jeskyní, včetně studia sekundárně uložených sedimentů vzniklých při dřívějších pracích. Právě z těchto uloženin pochází i rytý vápencový blok, který byl následně podroben detailnímu archeologickému, petrografickému a mikroskopickému zkoumání. Analýzy potvrdily, že kámen pochází přímo z vápencového masivu jeskyně Švédův stůl a že rytiny byly vytvořeny kamennými nástroji typickými pro magdalénskou kulturu.

„Důležité je, že nejde o běžný přenosný předmět, ale o fragment jeskynní stěny, který se oddělil přirozenými procesy. To otvírá otázku, zda rytiny vznikly ještě na stěně, nebo až poté, co se blok uvolnil,“ říká Petr Škrdla z Archeologického ústavu AV ČR, Brno, jeden z hlavních autorů studie.

Morava v širším evropském kontextu

Na dvou sousedících plochách kamenného bloku jsou patrné rytiny koně, místy překryté soustavou dalších linií. Tento způsob zacházení s obrazem – jeho dodatečné narušení či „překreslení“ – je dobře

Kontakt pro média:
Lucie Peřinová
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 728 098

Pavla Růžičková
Archeologický ústav AV ČR, Brno
ruzickova@arub.cz
+420 723 026 765

známý z magdalénského umění západní Evropy a bývá interpretován jako součást symbolického nebo rituálního jednání.

„Takové zásahy do již hotového motivu naznačují, že obraz měl pro tehdejší lidi význam přesahující pouhou vizuální podobu,“ doplňuje Petr Škrdla. Nález ze Švédova stolu ukazuje, že magdalénské skupiny na Moravě byly součástí širšího evropského kulturního prostoru. Kůň zobrazený na rytinách patřil k nejdůležitějším zvířatům doby ledové – jak z hlediska obživy, tak symboliky.

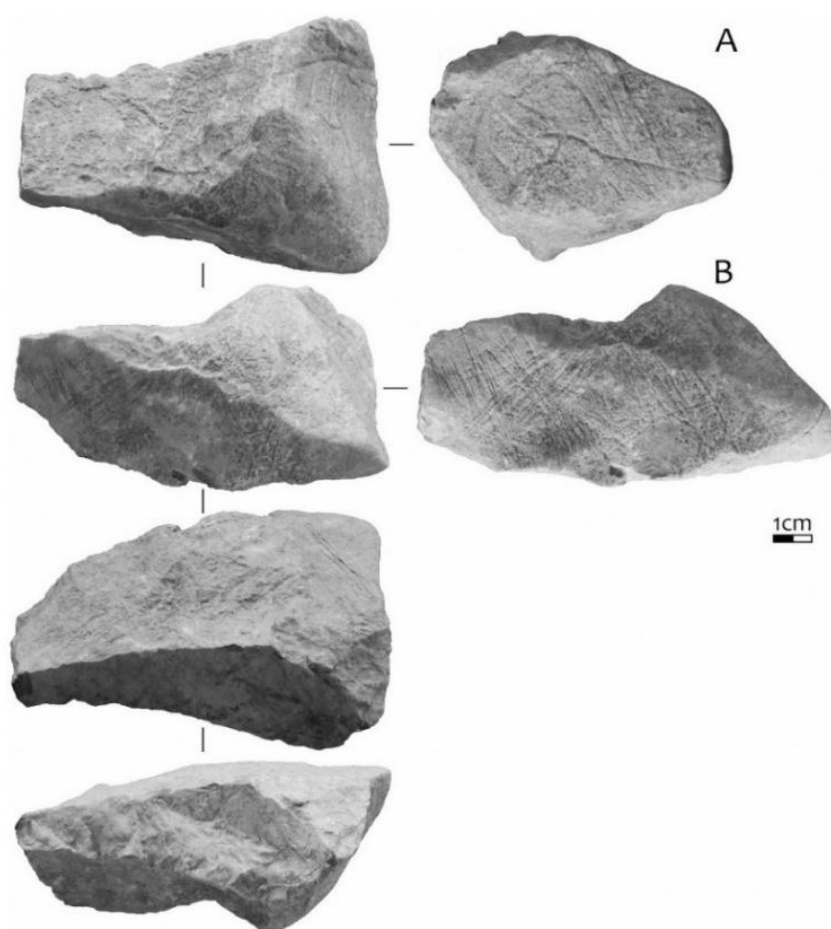
Studie významně rozšiřuje poznání magdalénského umění ve střední Evropě a potvrzuje, že i v této oblasti vznikaly artefakty srovnatelné s předměty z neznámějších lokalit západní Evropy.

Odkaz na publikaci: Langley, M. C., Škrdla, P., Kmošek, M. et al. Engraved Limestone Block from Švédův stůl Cave, Czech Republic. *J Paleo Arch* 9, 4 (2026): <https://doi.org/10.1007/s41982-025-00247-w>

Více informací: **Ing. Petr Škrdla, Ph.D., DSc.**
Archeologický ústav Akademie věd ČR, Brno
+420 608 119 759 (osobní tel. k dispozici pouze pro novináře, nedávat třetím stranám a nezveřejňovat)
skrdla@arub.cz

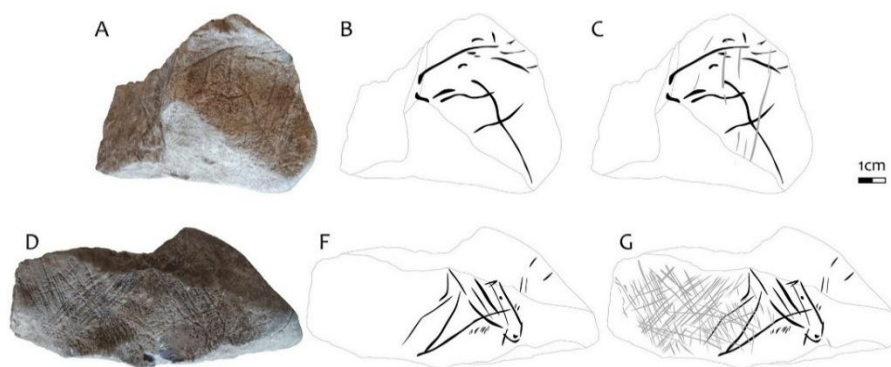
Mgr. Pavla Růžicková
Archeologický ústav Akademie věd ČR, Brno, Oddělení vnějších vztahů
+420 723 026 765
ruzickova@arub.cz

Fotogalerie:

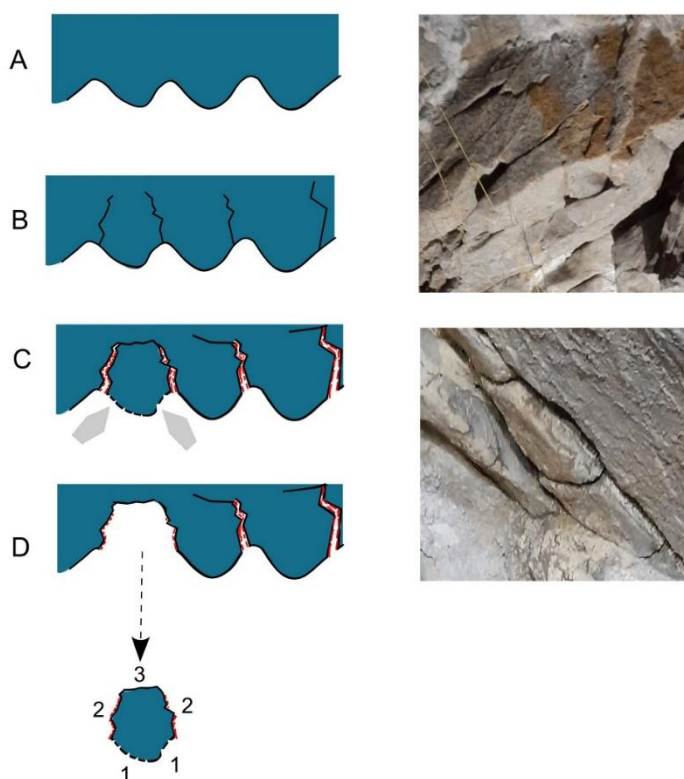

Rytý vápencový blok z jeskyně Švédův stůl v Moravském krasu. Na dvou sousedících plochách jsou zachovány pravěké rytiny koní – na ploše A je zřetelně vyobrazena hlava a krk koně, zatímco plocha B nese jednu či více koňských hlav, překrytých soustavou šikmých rytých linií.

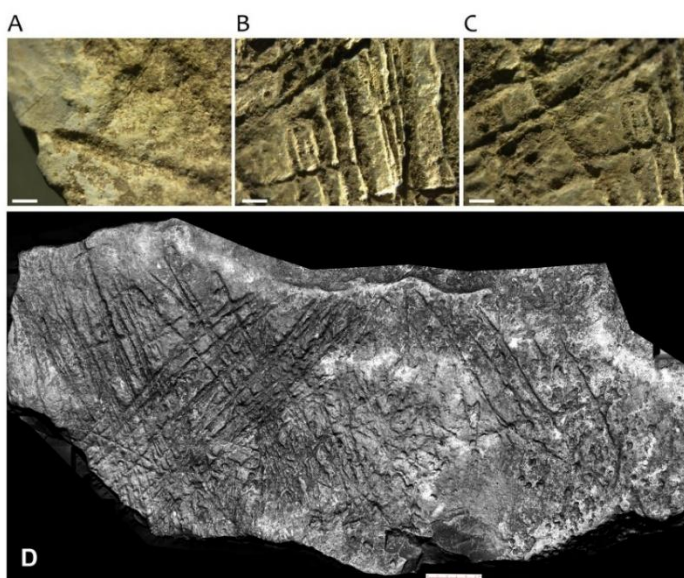
FOTO: Langley, M.C., Škrdla, P., Kmošek, M. et al. Engraved Limestone Block from Švédův stůl Cave, Czech Republic, 2026

Rozbor rytin na vápencovém bloku z jeskyně Švédův stůl. (A–C) Rytiny na ploše A; (D–G) rytiny na ploše B. Černé linie vyznačují obrysy figurativních motivů (koní), světle šedé linie představují šikmé zářezy vyryté přes původní zobrazení.
FOTO: Langley, M.C., Škrdla, P., Kmošek, M. et al. Engraved Limestone Block from Švédův stůl Cave, Czech Republic, 2026

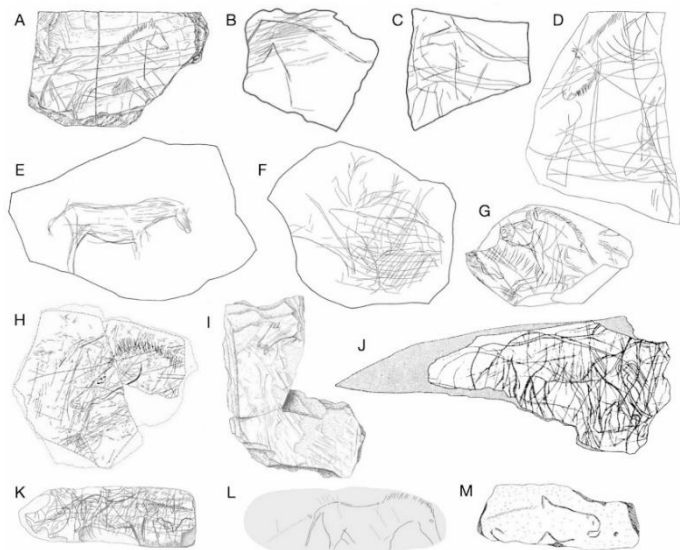

Rekonstrukce vzniku rytého kamenného bloku ze stěny jeskyně Švédův stůl. Schéma znázorňuje praskání a rozpad vápencové stěny, které vedly k oddělení fragmentu; šedě jsou vyznačeny plochy s rytinami.
FOTO: Langley, M.C., Škrdla, P., Kmošek, M. et al. Engraved Limestone Block from Švédův stůl Cave, Czech Republic, 2026

Detail rytin na vápencovém bloku ze Švédova stolu. Ukázky křížících se zářezů vytvořených kamennými nástroji na obou rytých plochách; patrné jsou rozdíly v šířce a hloubce jednotlivých linií.

FOTO: Langley, M.C., Škrdla, P., Kmošek, M. et al. Engraved Limestone Block from Švédův stůl Cave, Czech Republic, 2026

Srovnávací ukázky magdalénských rytin z kamene a kosti z různých evropských lokalit, na nichž jsou figurativní motivy koní a dalších kopytníků překryty dodatečnými liniovými zářezy. Tyto příklady ilustrují širší kulturní kontext nálezu ze Švédova stolu.

FOTO: Langley, M.C., Škrdla, P., Kmošek, M. et al. Engraved Limestone Block from Švédův stůl Cave, Czech Republic, 2026